

ustaja. V Madridu, glavnem mestu Španije, je radi tega oklican obsedni stan.

Evropa s sočutjem in žalostjo spremlja usodapolne dneve španskega naroda.

Francosko. Na Francoskem je živahno volilno gibanje. V kratkem bodo volitve v parlament. Tudi katoličani se pridno k tem pripravljajo.

Srbsko. Mladi kralj Aleksander neki boleha. Zato ima razkralj Milan vse državne vajeti v rokah. Kmalu bodo volitve v skupščino. Milan skrbi, da pridejo njegovi privrženci v zbornico.

Italijansko. Zaradi pomanjkanja živil so bili v večih mestih nemiri. V tej deželi ni božjega blagoslova, odkar so oropali papeža njegovih dežel.

Cerkvene zadeve.

Misijon pri Sv. Jožefu v Celju.

Ob najlepših prvih pomladanskih dneh in ob ogromni udeležbi pobožnega ljudstva se je vršil pretekli teden pri Sv. Jožefu srce vsakega pravega kristjana z novim upom navdajajoči sv. misijon. «Sveti in zlati čas svetga misijona...» Čuj, kako nebeskomilo, kako veličastno zvenijo ti glasovi iz božjega hrama, kako tajinstveno sveto se razlegajo po gozdu v tihi polumrak nepopisljivo lepega pomladanskega jutra! In polagoma začne se oglašati tudi gozd sam; vzbujajo se krilatci pevci in kmalu odmeva gosčava krog in krog zgojenja teh gozdnih umetnikov, katerih vsak po svoji moči porablja od stvarnika podarjeni glas v jutranjo zahvalno pesem. In iz božje hiše zveneči glasovi zedinjajo se z žvrgolenjem krilatec v novoprobujeni naravi v veličasten božji slavospjev! «Ljudstvo, o ljudstvo! izdrami se s spanja...» Enako opominu iz nebes, zvenijo te besede na naše uho! Kdo se mu more še ustavljati? — Začela se je pridiga. Cerkev je natlačeno polna, a vendar vlada največja tihota; vse posluša z največjo pazljivostjo unetega govornika. Med gorečimi prepričevalnimi in opominjajočimi besedami se sliši, kakor prikrito ihtenje, ihtenje radosti nad neskončno božjo ljubeznijo.

Srečni narod slovenski, ker ti je podeljena v tej brezverski dobi tako živa vera! Tvoji mogočni in ošabni narodni nasprotniki so, zatiraje te, zaničevaje te, zagazili v brezvero, a tebi še sije najlepša luč večne resnice. Usmilil se je Bog zatiranca in mu podaril milost, katero je oblastnežu odvzel, milost svete vere. Zatorej raduj se, narod slovenski!

Mašniško posvečevanje v Celovcu.

Milostljivi knezoškofo krški bodo delili letos zakrament sv. mašniškega posvečevanja dneve 15., 17. in 19. julija. Posvečenih bude 12 gospodov bogoslovcev iz četrtega in 6 iz tretjega leta; in sicer iz četrtega leta: gg. Fuchs Francišek iz Riessa pri Gradcu, Gerstl Francišek iz Sinabelkirchen-a na Štajarskem, Gradl Ivan iz Niederdorf-a na Tirolskem, Gütl Francišek iz Jagersberg-a na Štajarskem, Kukačka Josip (Čeh) iz Budejevic na Češkem, Läufer Friderik iz Gansbach-a na Badenskem (Nemško), Marklet Valentin iz Čanjč pri Celovcu, Meško Francišek (Slovenec) od Sv. Tomaža pri Ptujju, Puchta Oton iz Novega Tišina na Češkem, Rassler Oskar iz Mostiča, Streit Matija iz Roj v Labodski Dol. in Thaler Maksimilian iz Pulst-a. — Iz tretjega leta gg.: Hafner Francišek iz Šmarja v Labodski dol., Oberlugauer Anton iz Gradca, Paulitsch Mihael iz Šmarja v Labodski dol., Pietschnig Hubert iz Volšberka, Trepal Matija (Slovenec) iz Rovt na Kranjskem in Schiwitz Josip iz Volsberka. Kakor vidimo, sta med temi samo 2 Slovenca, 1 Čeh, drugi so Nemci; Korošcev je osem, deset pa tujev.

Gospodarske stvari.

Lesnika in njena korist.

Dolga leta sem se je v sadjereji nujno priporočalo, zlahniti in cepiti sadno drevje, ter tako vse od narave zasejano mladice prenarediti. Čudno se bode morda komu zdelo, da sedaj začnem hvaliti — lesnike, češ da sem v napredku nastopil — rakovo pot. Ali tako hitro se ne dam ugnati, temuč v naslednjem hočem pokazati, da je tudi lesnika drevo, ki v rodnih letih mnogo koristi v gospodarstvu ter v nekaterih lastnostih še celo presega zlahtno sadje.

Potrebe gospodarstva so mnogotere, zato se tudi pridelki različno uporabljajo. Tako se tudi sadje na več načinov izdeluje, nekatero stiskamo za mošt, drugo posušimo, nekaj ga pa svežega shranimo. Ali še nekaj je jako potrebnega pri hiši, namreč kis, brez katerega ne morejo naše gospodinje izhajati. Dobimo ga sicer nekaj iz tropin, ko smo mošt že iztisnili, ali rado nam ga hodi premalo, pa večkrat je ta tudi tako sladek, da ni skoraj za rabo. In prav tu nam pride na pomoč lesnika s svojim moštom, kateri je navadno precej grenek. Ako ga količkaj primešamo ostalemu kisju in pustimo posodo odprto, da more zrak vanjo, zraven pa skrbimo za primerno toploto v kleti, kmalo bomo imeli kis močen in neškodljiv, ki povsem presega tovarniško esenco.

Marsikatera vrsta lesnik pa daje tudi tako okusen mošt, da mu dajejo prednost nad hruškovim. Zlasti hvalijo, da vstraja po več let in da je čedalje boljši. Seveda je tudi vse to odvisno od umnega kletarstva, brez katerega tudi najboljše sadje ne daje okusne pijače. Pri dobrih vrstah lesnik nam navadno še tropine dajo precej dobrega kisa, samo da ga znamo napravljati. Mimogrede omenjam, da je napačna navada, tropine koj po stiskanju namočiti in to še na hladnem prostoru. To velja le, ako imamo dotično posodo primerno na gorkem, ker le od gorkote se nareja kislina. Boljše je v hladnej jeseni, da pustimo tropine po nekaj dnu skupaj, da se same ugrejejo, potem jih pa sesekamo, prilijemo primerno vode in pretolčemo kakor prvokrat. Nato pa jih koj stisnemo in kis shranimo v primerno toplej kleti v odprtej posodi, kjer se bode kmalu iz slabega mošta prenaradil v močan kis. Toliko o tem, sedaj se pa vrnimo k lesniku in pogledimo še druge njene vrline.

Glavno pri njej je pač trpežnost njenega drevesa. Bodi si še toliko krivenkasta in slabotna na videz, vendar je ne poruši veter, niti ne polomi sneg. Nihče se ne briga zanjo, le ako je polna sadja, če tudi grenkega, takratjo pride kdo stepavat s kako prekljo, da ji stolče z drevesa ne samo sadje, nego tudi gosto listje. Sicer se pa navadno pozabi jo obrezovati, nikar da bi ji še sneg otresali, enako drugemu drevju. Vendar poleg vse te zanemarjenosti ona zadovoljna tiči kje v kakem parobku, in ko napoči rodno leto na sadje, tudi ona prinese kmalu v dar vsaj nekaj pridelka.

Njena skromnost pa je še večja zato, ker ne zahteva toliko varstva, kakor druga zlahtna drevesa. Nihče je ne ovije, da bi jo branil mraza in požrešne živadi, tudi ji zagadelj puste prostor na najbolj oddaljenem in samotnem kraju. Ako jo živad le ogrize — kar pa je redko, ker ima bolj grenko skorjo, — ne obveže je nikdo, nego rana zaceli, kakor ji pač narava dopušča. To se ji prigodi pa le v mladosti, na starost pa ji še ta nadloga odpade.

Zraven tega pa je tudi zadovoljna s slabo zemljo, kjer bi drugo zlahtno drevje težko uspevalo. Vsled tega pa ji zraste tudi gost in močan les, veliko trpežnejši od drevja požahntjenega. Rabi se posebno za napravljanje varnih vitel (šravfov) in trdi se, da je za to orodje najboljša.

Še jedna lastnost lesniko priporoča, da

namreč njeno sadje dolgoživi ljudje puste rajše na miru, nego ono od zlahtnega drevja. Zato jo tudi brez skrbi imamo kakor na samotnem kraju, tako tudi ob potih in cestah.

Da sem s temi vrstami tukaj priporočal lesniko, ne mislim z njo izpodrivati druge zlahtnejše vrste sadja. Opozoriti sem hotel njene prednosti le z namenom, da ji pridobim priznanja, katero ji bo pameten kmet izkazal s tem, da ji prepusti na kakem samotnem kotu nekaj prostora in da jo bo ob zgodnej spomladi obrezal in očedil. Prepričal se bo, da bosta ta mala skrb in trud sčasoma obilno poplačana. Pohorski.

Sejmi. Dne 7. maja v Polju. Dne 10. maja v Šmarju, Arnožu, Brežicah. Dne 12. maja na Planini, Ptujju (svinjski), v Slov. Gradcu. Dne 14. maja v Poličanah in Brežicah (svinjski).

Dopisi.

Iz Vitanja. Kakor na mnogih drugih krajih, imamo tudi v Vitanju na pošti samo le nemške napise, da nekaj časa še celo trdo Nemko kot poštno ekspeditorico. To pa že vendar presega vso našo potrpežljivost! Radi tega se je napravila sledeča prošnja na c. kr. trgovinsko ministerstvo. Podamo jo popolnoma v ta namen, naj se potem vzorcju napravijo prošnje tudi ondi, kjer se nahajajo enake razmere kakor tukaj.

Veleslavno c. kr. trgovinsko ministerstvo!

Vitanjska pošta in vitanjski brzozjavni urad imata poslovati za sledeče občine: Vitanjski trg, Brezen, Dolič, Paka, Skomre-Hudina in Ljubnica-Stenice.

Občina	Vitanjski trg	šteje	412	Nemc.	in	128	Slov.
"	Brezen	"	13	"	"	396	"
"	Dolič	"	17	"	"	612	"
"	Paka	"	—	"	"	627	"
"	Skomre-Hudina	"	5	"	"	1034	"
"	Ljubnica-Stenice	"	5	"	"	643	"

Skupaj prebiva torej po zadnjem ljudskem štetju v imenovanih občinah Nemcev 452 in Slovencev . . . 3435

Ker pa je na c. kr. pošti v Vitanju poštna ekspeditorica trda Nemka, ki se ne more pogovarjati s slovenskimi strankami, in je naše ljudstvo zategavoljo silno razburjeno; ker se dobivajo na tej pošti samole nemške poštne nakaznice;

ker je tukajšnji poštni pečat samole nemški in enako tudi napis na poštnem poslopju tudi le samo v nemškem jeziku; prosijo podpisane občine:

Veleslavno c. kr. trgovinsko ministerstvo naj blagovoli ukreniti:

- 1.) da se nastavi tukaj poštna ekspeditorica, ki bo razumela in govorila slovenski in nemški jezik;
- 2.) da se bojo dobivale tukaj tiskovine v slovenskem jeziku;
- 3.) da se napravi poštni pečat v slovenskem jeziku; in
- 4.) da bo napis na poštnem poslopju se napravil v slovenskem jeziku.

Občina Ljubnica dne 27. marcija 1898.

Pečat. Župan: Jožef Ovčar l. r.

Občina Brezen dne 27. marcija 1898.

Pečat. Župan: Janez Skok l. r.

Občina Spodnji Dolič 28. marcija 1898.

Pečat. Župan: Jožef Jelenko občinski predstojnik.

Občinski urad Skomarje-Hudina dne 28. marcija 1898.

Pečat. Župan: Franc Bornšek l. r.

Občina Paka dne 31. marcija 1898.

Pečat. Župan: Gašper Mlinšek l. r.

Prošnjo je izročil g. trgovinskemu ministru naš poslanec g. J. Žičkar.

S Cvena pri Ljutomeru. (Naša društva.) V jedni izmed zadnjih števil *«Gospodarja»* začeli ste po dolgem času zopet nekaj o Cvenu in sicer o zborovanju bralnega društva, katero društvo vsako leto bolj hira, in bati se je, da bo nazadnje popolnoma utihnilo. Ako primerjam čas pred petimi leti s sedanjim, kak velikansk razloček! Bralno društvo, ki se je takrat jedva ustanovilo, prirejalo je vsako leto več veselice, pri katerih smo se divili srebrnodonečim glasom tamburic in se čudili spretnosti tamburaškega vodje, g. nadučitelja Sch., ki je z neumorno vnemo za to slovansko godbo vse težave premagal in tamburaše tako izvežbal, da bi lahko na vsakem odru kakega večjega mesta nastopali.

To društvo je bilo med prvimi na Spod. Štajerskem, a 2 leti že ne slišimo skoro nič od njega. Sedaj je najlepša prilika, da bi se društvo z nova vzbudilo, kajti sedaj bi se lahko s pomočjo dijakov, kateri, kakor sem iz zanesljivih virov zvedel, imajo skoro cel tamburaški zbor, sestavljen v dijaških počitnicah močen zbor, ki bi lahko vse veselice na Murskem polju s svojimi milodonečimi zvoki razveseljeval. Tudi gasilno društvo s slovenskim poveljnim jezikom ustanovilo se je prvo na Murskem polju in je tudi od začetka prirejalo slavnosti in tombole, a se tudi sedaj ne briga več za veselice, da bi podali svojim udom pošteno zabavo. Po vzgledu našega gasilnega društva ustanovila so se na Murskem polju gasilna društva s slovenskim poveljnim jezikom in se združila v *«Zvezo»*. *«Zveza»* še do sedaj ni priredila nobene slavnosti, zato bi bilo na pravem mestu, da bi letos priredila slavnost na čast cesarjevega jubileja in sicer na Cvenu, kjer se je ustanovila in kjer biva njen načelnik. Da bi se ta slavnost mogla sijajno vršiti, zato je treba pripravljalnega odbora, ki bi naj vse potrebno ukrenil, da se bo slavnost prve slovenske gasilne *«Zveze»* na Štajerskem častno praznovala. Naša občina šteje večina trdne premožne kmete (vzlasti njih večina na Cvenu in v Krapju) in niti 40, beri štirideset udov nima bralno društvo, dočim bi samo od premožnih kmetov toliko udov moralo biti, potem pa se več ko enkrat toliko manjših kmetov (polovičarjev), premožnejših želarjev in boljših kočarjev in tudi knjig si, izvzemši 2 ali 3, skoro nič ne izposojujejo, dočim je bralna omara polna najboljših slovenskih knjig. Ob nedeljah nikdo ne prihaja brat v bralno sobo, in časniki neredno krožijo po posameznih vaseh. Da se more ta položaj predrugačiti, zato bi moralo društvo veliko več skrbeti za pošteno zabavo. Letos je najlepša prilika, da bralno društvo s pomočjo evenskih tamburašev, pevskega društva, ki tudi že nekaj let obstoji, in dijakov priredilo veselico in ob jednem dostojno slavilo cesarjev jubilej. Tudi v to svrhu bi trebalo pripravljalnega odbora, da bi se ta veselica koncem avgusta dovršila, dočim bi se slavnost *«Zaveze»* lahko praznovala prej. Dal Bog, da bi ta moj dopis obudil vse zaspance iz njihovega zimskega spanja!

Iz Ljutomera. (Občinske volitve.) Tekom tega meseca vršijo se občinske volitve v ljutomerskem trgu. Kakor pred tremi leti je zmaga v III. razredu gotova, v drugem razredu pa bodo odločevali trgovci in peki, ki živijo od Slovencev iz okolice. Nemškutarji hudo agitirajo. Oni imajo slabo vest. Tudi v pretečenih treh letih so slabo gospodarili. Občinski poti so zanemarjeni, bolnišnica je v strašnem stanju, občinska hiša leze na kup, in poleg tega še 2000 gld. pomankljaja na leto. Hrastov ni več, katere so poprej leto za letom sekali, in enkrat se bode to strašno maščevalo. Treba bo popravljati občinske stavbe in ne bo kje vzeti spehe ali lesa. Prišle bojo velike doklade. — Zato je treba, da slovenski volilci vsi pridejo na volišče. Izvoljeni odborniki bodo imeli težko nalogo gledati tem na prste. — Ako pa bode zmaga naša, potem se bode marsikaj na bolje obrnilo. Ne bomo s krivičnimi pomočki

in z lažmi agitirali ali eno pa že zdaj povemo: Vse tiste trgovce, krčmarje, peke in mesarje, ki bodo proti Slovincem volili, si bomo zapomnili. Njihova imena bomo po vsi okolici naznanili, in potem naj sami sebi pripišejo, če se jim ne bo dobro godilo. Konec mora biti enkrat temu samomornemu početju, da bi Slovenec nosil svoj denar takemu Nemcu, kateri ga zaničuje. Tako ne-spametni niso več ljudje na murskem polju!

Iz Celja. (Novo društvo.) Že lansko jesen smo sklenili zasnovati v Celju prepotrebno krščansko delavsko društvo. Začeli smo takoj, pa stvar se nam je zavlačevala, ker nam je višje oblastvo predložena pravila vedno spet vračevalo, češ da niso še zakonito sestavljena. Razvideli smo, da se nas krščanskih delavcev vse bolj boje nego mokračev. Nazadnje so se pa vendar morala potrditi naša pravila. Zasnovano je to delavsko podporno društvo na katoliško-narodnej podlagi jako dobro in na širokej osnovi. Udje bodo dobivali pravno in zdravniško pomoč in zdravila zastoj in tudi denarno podporo v vsakršni sili. Tudi ima pravico v vsakem kraju, kjer se več udov oglasi, osnovati podružnico po vsem Štajerskem. To društvo ima torej namen in nalogo, organizirati in podpirati vse delavstvo po vsem Spodnjem Štajerskem v krščansko-socijalnem zmislu. Krasen namen, plemenita naloga, znamenito društvo, kakršnega smo že dolgo težko čakali! V ta namen bomo tudi prirejali v kratkem shode po raznih krajih, da se vsi združimo, kar je delavcev poštenih in dobro mislečih — da ostanejo mokračem samo smeti!

Ono nedeljo, dne 24. aprila smo imeli v Celju osnovalni zbor. Čeprav se vsled raznih vzrokov ni še kaj agitiralo za društvo in se niti v časnikih ni prav razglasilo, vendar nas je prišlo prav obilno število. Mokrač bi nas bili menda radi motili; pa ko so videli, da nas je preveč, néso si upali bliz. G. J. Kržišnik je kot poročevalec pripravljalnega odbora najprej razjasnil in razložil pravila in prepričevalno dokazal, da je to društvo res v pravo in veliko korist vsakemu delavcu. Zato so res z veseljem in navdušenjem pristopali in vpisalo se jih je kar koj okolo 150 udov. Prvi ustanovnik so bili mil. g. opat Ogradi in za njim vsi trije navzoči duhovniki.

Potem se je izvolil soglasno za načelnika vrli g. ključalničar Rebek; za odbornike pa č. g. kapelan Kranjčič, g. dr. Dečko, g. podžupan Lipovšek, kakor kmet in drugih pet odbornikov vrlih delavcev, kakor smo zadnjič že poročali. Vsem se je bralo veselje z obraza, da se je vendar že enkrat ustanovilo to prekornostno društvo. Da bi se čilo in krepko razvijalo in se vsepovsod razširilo v blagor sv. vere in milega nam naroda in v blagor preljubljenih nam delavcev, daj nam Bog obilen svoj blagoslov!

O tej stvari smo prejeli še ta-le poziv: Ko se nam je izpolnila ta presrečna želja, ko je delavsko društvo na našej pravej in trdnej podlagi osnovano, skrbimo vsi, preč. gospodje in vsi razumniki in vsi, kar nas je dobre volje, da bode naše društvo veselo prospevalo. Pristopajte številno vi, delavci! Vplačati je treba za rednega člana vsak mesec samo deset krajcarjev — in za to malo svotico, kak obilen dobiček boš imel! Pravna in zdravniška pomoč in zdravila zastoj, in podpora v vseh raznih stiskah! Pristopajte pa radi čim prej tem bolj tudi vsi drugi: če mogoče kakor ustanovniki, če plačate 25 fl. na jedenkrat ali pa v petletnih obrokih po 5 fl.; ali pa kakor podporni udje, če vplačate vsak mesec 10 kr. ali pa za celo leto 1 fl. 20 kr. Denar se pošilja za sedaj g. Jak. Omladiču, trgovcu v Gabrijli, P. Celje. Kjer pa kaže, da bi se lahko ustanovila podružnica, ustanovite jo. Če se vam pa zdi potrebno, da bi se stvar še bolj obrazložila, pridem z veseljem jaz ali kdo drug pojasnit in vabit. To društvo je res naše, krščansko in nujno potrebno in prekornostno v vsakem oziru. Daj ljubi Bog, da bi se čim prej zbrali

krog njega vsi poštene delavci pa tudi vsi pametni razumniki, pómneč, kaj zahteva sedanj čas! Meni samemu stori osebno ljubav, kdor se nam pridruži, kdor podpira to premilo nam društvo. J. M. Kržišnik.

Iz Vojnika. (Naša *«Posojilnica»*.) S težkim, pobitim srcem gre naš trški poslanjeni polu-Nemec mimo Vrečerjeve hiše, na kateri vidi slovenski napis *«Posojilnica»*. Zakaj pa mu to ni prav? A, kdo bi popraševal, saj je znano, kje Nemca tišči!

V prejšnjih zlatih časih, si misli Nemec, je bilo pri nas fletno življenje. Vsak hlapec, vsak slovenski gospodar, vsaka ženka, sploh vsak človek, ki si je kak goldinar prihranil, prinesel ga je v nemško *šparkaso*. S tem denarjem se je dalo pomagati. Vsaj smo si kupili že par hiš in zdajno občinsko hišo, v kateri je tudi pošta, smo plačali z dobički onih denarjev, katere so semkaj nanosili slovenski kmetje. In vendar je ta hiša popolnoma v nemških rokah. Napisi na njej, občinski in poštni so nemški; pisar, ki v njej za občino piše, je nemški; Zoti, ki jo skoraj vsak dan obišče, hoče biti nemški; poštarica, ki vsakemu kmetskemu človeku vsiljuje nemške tiskovine, je tajč; kaj še kdo hoče več!

Po ona zlata doba nemške *šparkase* je proč. Slovenci smo so prepričali, da Nemci naše denarje porabljaajo v svoj dobiček, nam pa v škodo. Zato smo z velikim veseljem pozdravili ustanovitev *«Posojilnice»*. Denar ne bo več lezel v tujo, nemško torbo, ampak ostane pri nas. Ne bomo ga več nosili svojim sovražnikom, da bi nas pri volitvah stiskali in nas za nos vodili in še zraven vpili: *«Slovenci nam delajo krivico!»*

Marsikateri kmet je poprej verjel, da nas hočejo Nemci s svojo *šparkaso* osrečiti, pa zdaj se nobenemu več kaj takega ne sanja. Pač pa se zanašamo na sebe, na svoje moči. Slovenec poštenjak, ta je korenjak, nemčur pa je spaka in ni vreden fajfe tobaka.

Kdor ima denar, ta je gospodar. To dobro vemo, zato imamo *«Posojilnico»*. Še le eno leto deluje, pa je napravila že v prvem letu svojega obstanka prometa 61.673 fl. 5 kr. Pa še veliko več bi bilo lahko prometa, ako bi vsi, ki so v Šmartnu, pri Novi cerkvi, na Frankolovem, v Črešnicah, in drugi sosedje svojih denarjev ne dajali več v nemške *šparkase*.

Zdaj vsakdo ve, da vojniška *«Posojilnica»* dobro stoji, ker že v svojem začetku tako dobro prospeva. Hranilne vloge obrestuje po 4½%, posojuje pa za 5½ fl. od stotaka. Kdor si hoče kaj prihraniti, naj pride v *«Posojilnico»*, kdor pa v sili potrebuje pomoči, najde jo lahko pri *«Posojilnici»*.

Od Mure. (Nemščina v nekem zavednem kraju.) Slučajno me je pot pripeljala v neki kraj, o katerem sem slišal vse dobro. Ima bralno društvo, ima pevsko društvo, ima gasilno društvo, dosti je Mohorjanov itd.; a vendar se šopirijo na najlepših poslopih prav pravcati nemški napisi: *«Oswald Höningmann»* in *«Alois Göttlich»*.

Dotičnika sta trgovca. Človek bi mislil, da sta prišla naravnost iz *«rajha»*. No, prvi je sicer rodom Kočevar. Vendar če se ne sramuje kramariti po slovenski, ne bi smel drugod zametavati slovensčine. Pri ti priliki zopet vidimo, kako malo podjetni smo Slovenci. Tujec pride s krošnjo na rami, trži in trži, čez par let pa si zida palače z denarjem, ki so mu ga prinesle žuljeve slovenske roke.

Pač pa nam vskipi žolč pri drugem napisu. Upati je bilo, da se bo ta trgovec premislil vsaj zdaj, ko je dobil vrlo slovensko soprogo, zdaj ko si je sezidal novo krasno poslopje; a vendar štrlijo tudi raz novo poslopje stare nemške črke. In vendar je ta trgovec po rodu pravi slovenski kmečki sin iz domače župnije. Če se že ime Göttlich ne da spremeniti, da si to prvotno ni nemško ime, moral bi saj v Alojziju pokazati slovensko lice. Sicer pa je g. Göttlichu za slovensčino toliko mar, ko za lanski sneg. Ko sem stopil v štacuno ter naročil pri trgovcu

svojo reč, zaukaže fantu prav po nemški: «Geh du und bring...» Ali ni to razžaljivo za zavednega Slovenca?

Čisto nerazumljivo pa se mi zdi, da se tamošnji zavedni možje nič ne spodtikajo nad takimi po sili Nemci. S svojimi žulji jih redite ter jim zanesete slehern krajcar, na volišču pa in pri drugih priložnostih pa se daste zasramovati! Pokažite svojo odločnost in zahtevajte energično, naj vam ugodi v vsakem oziru; če pa ne, pa namignite tujim slovenskim trgovcem, naj se naselijo pri vas! Potem pa upam od vaše zavednosti, da pustite na cedilu vsakogar, kdor ni z vami! Če kak slovenski trgovec hoče že zvedeti, kje je ta prilika, pove mu takoj «Slovenski Gospodar.»

Razne stvari.

Domače.

(Imenovanje.) Naš rojak, g. finančni svetnik Karol Lubec pri c. kr. deželnem finančnem ravnateljstvu je imenovan finančnim nadsvetnikom v Gradcu.

(Od Sv. Ilja pod Turjakom) se nam poroča, da je družba sv. Cirila in Metoda obdarovala tamošnje šolske otroke z nekaterimi potrebnimi šolskimi knjigami, za kar naj bo iskreno zahvaljena. — Podpirajmo vrlo družbo, da bo lahko izpolnjevala svoje blage namene!

(Svobodni glasovi — umolknil.) Kar na lepem jih je zmanjkalo. Urednik Rok, zatrjuje v dotičnem naznanilu, da, čeravno so mokračji primorani to orožje odložiti, bodo še naprej bojevali. To mu smemo že verjeti, saj je obče znano, da — kopriva ne pozebe.

(V minoritski cerkvi v Celju) se vršijo že od nedelje in vršile se bodo skozi 9 dni propovedi glasovitega propovednika jezuita o. Abel-a iz Dunaja. Propovedi se dobro obiskujejo.

(Donaška občina) pri Rogatcu je zopet v narodnih rokah, ker je propal Beček s svojo gardo. Zopet bo slovensko uradovanje. Šola pride tje, kjer bo koristila potrebam donaške občine, ne pa šulverinu. Beček je rešen občinskih poslov in bo imel dovolj časa premišljevati s Franceljem grehe pretečenih let.

(Vinski trti) preti nov sovražnik. V Pišecah se prikazuje neka posebna gosenica, ki odjedava trti popke in ovira rast mladik. Vinogradniki za drag denar najemajo delavcev, da zatirajo to golazen. Bog nas varuj še te uime!

(Mariborske Slovenke), gospe in gospodične, so se jele pridno učiti slovensko zgodovino in slovstvo. Osnoval se je v to svrhu poseben tečaj, v kojega zahajajo s toliko vnemo in resnobo, da je ginljivo. Bog je živi! Brez narodnega ženstva ni narodne prihodnosti.

(V Mariboru) se snuje ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda; pri namestništvu v Gradcu so se potrebni koraki uže storili. Kot prvi dar je zložila prijateljska družba, ki se je bila sešla v slovo č. g. prefektu Fr. Korošču, sedanjemu nadžupniku pri Sv. Križu tik Slatine, 12 gld.; zraven teh, je še darovanih 1 gld. 20 kr.

(Rodoljubi pazite!) Pravijo nam, da se dobivajo pri nemških mariborskih trgovcih trobojne vžigalice in svinčniki. Ne vemo, kam da pride čisti dobiček za njih izkupovanje, toda za Cirilovo družbo gotovo ne. Torej pazite!

(C. in kr. kadetna šola v Strasu) vsprejme za šolsko leto 1898-99 30—50 gojencev v prvi letnik. Pogoji za vsprejem se zvedo pri poveljstvu ondotne šole.

(Po celi državi) so praznovali socialni demokratje 1. majnik. Večjih izgredev niso naredili nikjer, le obhode so imeli, govorili so in predvsem — pili. Mariborski rudeči bratje so že predpoldan začeli slaviti

1. majnik pri pivovarju Götzu in popoldne so to slavljenje nadaljevali po krémah v Kamnici.

(Župnijski izpit) delajo č. gg.: Fr. Bratkovič, Fr. Kakuška, M. Lah, J. Menhart, Anton Mojzišek, Mat. Štrakl in Matija Vaupotič.

(V Rušah) se je 1. majnika postavil krasen majnik, ki meri 36 metrov visokosti. Na vrhu plava cesarska zastava v čast presvetlemu cesarju za 50letni jubilej.

(Obdarovani delavci.) Vodstvo južne železnice je bogato obdarovalo 23 tovarniških delavcev na koroškem kolodvoru, ker so že 40 let pri imenovanju železnice v delu. Poskrbela je tudi za slučaj, ko ne bi mogli več delati, da jim ne bo šla trda.

(Mrtvega so našli) nekega delavca iz Očeslavskega vrha 23. aprila ob osmi uri zvečer na gornjeradgonski okrajni cesti blizu Očeslavec. Zadel ga je pre kap.

(Nevarno zbolel) je zaslužni rodoljub in pisatelj prof. J. Žitek v Mariboru.

(Celjski Nemci) so nameravali razsvetliti mesto, ako bi prodrli pri ljubljanskih občinskih volitvah nemški kandidatje. Ker pa zavedni Ljubljančanje niso privoščili Celjanom tega veselja, moralo je ostati Celje temno in žalostno. Ubogi Celjani!

(Nemški dom) hočejo imeti celjski Nemci, ker se jim baje «Narodni dom» in gibanje v njem sila vrlo dopada. Že prav, toda Slovenci so si sezidali hišo s svojim denarjem in niso hodili prosjačiti milih darov po celem širnem svetu, kakor sedaj delajo celjski Nemci.

(Bralnemu društvu v Cezanjevcih) je poklonil č. g. Fr. Brglez, kaplan v Ljutomeru zopet lepo število knjig prav krasne tvarine, za kar mu izreka odbor svojo najsrčnejšo zahvalo.

(K podlistku «Cvengradič») smo sprejeli iz Ljutomera naslednjo opombo: Meseca januarija t. l. kupili so gosp. Josip Mursa, Franc Seršen in dr. Fran Rosina iz Ljutomera od dosedanjega lastnika grofa Jeronima Codroipo Cvengradič z vsemi k temu spadajočimi zemljišči ter so že večino teh zemljišč med Cvenske prebivalec razprodali in razdelili. Tako bode zemlja zopet prišla v tiste slovenske roke, v katerih več kakor 400 let ni več bila.

(Požar je uničil) v nedeljo okoli poludne tri poslopja na Prihovi pod Rečico v Savinjski dolini. Pogorelci so bili za male svote zavarovani. To je v teku treh tednov že drugi požar v okolici.

(Samotni tlak) dobi božjepotna cerkev na Kokarjih pri Rečici.

(Znani dr. Glass), ki je sedaj c. kr. uradnik v Ptuj, ni zadovoljen z nami, ker svetujemo rojakom, naj kupujejo rajši pri domačih narodnih trgovcih in ne pri naših zagrizenih nasprotnikih. Zato je prosil pri zadnjem volilnem shodu v Ptuj poslanca dr. Wolfhardta, naj uporabi svojo zakonodajno moč, da se listom zabrani enako nasvetovanje. Mi pa prosimo naše poslance, naj vprašajo justičnega ministra, ali dr. Glass v Ptuj nima nobenega drugega dela nego obsojevati boj slovenskega ljudstva za svoj obstanek.

(Utonil) je v Dravi pri Ptuj zadnji petek nek pionir. Ko se je peljal s čolničem čez reko, loti se ga božjast ter ga vrže v vodo. Trupla še dosedaj, kolikor nam znano, niso našli.

(V Ptuj je umrl) odvetnik dr. Hans Michelitsch. Bil je prejšnje čase velik nasprotnik naših narodnih teženj, a zadnja leta je bil bolj miren in tih.

(Nemška prekanjenost.) Pred kratkim so se izdali svinčniki v slovenskih barvah in z napisom: »J. F. Lyra Nr. 2.« Kaj čudno, v slovenski obleki, pa pod nemskim klobukom! Izdajatelj je namreč neki Nemeec Johann Froescheis. In kaj pa stori ta Nemeec s »profitom«? — »Südmarki« ga daje. Slovenci, naročite si raje svinčnike družbe sv. Cirila in Metoda!

(V Čadramu) se je 1. maja popoldne v stari farni cerkvi blagoslovil križ za zvonik nove cerkve in se je vpričilo silno velike množice vernih razložila v pridigi po vlč. g. župniku imenitnost križa za vernega kristjana. Zvonik so bo zdaj začej kriti, in delo sploh vrlo napreduje, in se zdaj že vidi, da bo naša stavba prav krasna in veličastna.

(Duhovniške spremembe.) Vč. gosp. dr. M. Matek, profesor in podravnatelj bogoslovja je imenovan kustosom škofijskega muzeja. — Č. g. M. Koren, župnik v Žalcu bo upravljal tudi župnijo Gotovlje. Č. g. Fr. Moravec, postane mestni vikar v Ptuj. Zopet nastavljen je č. g. Fr. Bratkovič, provizor v Rogatcu kot kaplan tamkaj. Prestavljeni so č. gg.: Martin Kranjc iz Rogatca v Svičino, Štefan Pivec iz Rečice v Škale in Melhijor Zorko iz Solčave v Rečico. — Umrl je v Gorici 3. maja č. g. Ivan Kurnik, prej kaplan na Dobrni. Bilo mu je komaj 28 let. N. m. p.!

Društvene.

(Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali: Č. g. Mart. Jurkovič, župnik pri Sv. Petru tik Maribora 10 gld., neimenovan 2 gld., č. g. Ivan Toman, župnik v Skomarju 2 gld.

(«Delavsko podporno društvo v Celji») je izvolilo v nedeljo 24. aprila na svojem ustanovnem shodu, kateri se je vršil v prostorih «Narodnega doma», sledeči odbor: Predsednikom g. Rebek Ivan, ključavničarski mojster in hišni posestnik v Celji, podpredsednikom č. g. Krančič Ivan, mestni kaplan v Celji, tajnikom g. Zabukošek Miha, diurnist v c. kr. cinkarni v Celji, blagajnikom g. Omladič Jakob, trgovec in hišni posestnik v Gaberjih pri Celji, odbornikom g. dr. Dečko Ivan, odvetnik v Celji, g. Oc-virk Jakob, kamnosek v Celji, g. Leon Josip, krojač v Celji, g. Stojan Martin, mizar na Teharjih pri Celji in g. Lipošek Franc, veleposestnik v Medlogu pri Celji.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je izredno požrtovalni rodoljub g. veletržec Iv. Perdan dosedaj daroval 1000 gld. povodom svoje kupčije z vžigalicami «Družbe sv. Cirila in Metoda». Bode naj torej vsem slovenskim krogom priporočen tudi za v prihodnje.

(«Družbe sv. Cirila in Metoda kava») je pred 14 dnevi izšla. Zaloga na drobno in debelo je pri Iv. Jebačin-u, trgovcu v Ljubljani. — Slovenke! Zahtevajte v vseh prodajalnicah le to izbornu domačo kavo.

(«Slovenska Matica») ima v ponedeljek dne 9. maja 115 odborovo sejo ob petih popoldne v društvenih pisarniškimi prostorih.

(«Vranska Vila»), slovensko pevsko društvo, je imelo v nedeljo dne 1. maja svoj prvi javni koncert, ki se je sijajno obnesel. Prišlo je tudi mnogo gostov iz Celja.

(Občno bojno društvo na Ptuj), čegar pokrovitelj so milostni knezoškofo dr. Mihael Napotnik, imelo je v pretečenem društvenem letu dohodkov fl. 67415, stroškov fl. 35984; prebitka torej fl. 31431. — Prebitek iz 1896. leta fl. 71949, vrednost inventarja fl. 19260, znaša premoženje koncem 1897. leta fl. 122640.

(V odbor pevskega društva «Vranska Vila») so bili voljeni: gospod župan Karol Schwentner predsednikom, c. kr. uradnik Matija Sevnik podpredsednikom; Fr. Schauer blagajnikom, Franc Oset gospodarjem, Fr. Govedič, Fr. Oevirk in Luka Štober odbornikom. Naj raste, naj se množi novo društvo ter naj razširja slovensko pesem po prekrasni Savinjski dolini!

(Delavsko podporno društvo v Celju) si je izvolilo v nedeljo na ustanovnem shodu, kateri se je vršil v prostorih Narodnega doma pri mnogobrojni udeležbi, sledeči odbor: Predsednikom Rebek Ivan, ključavničarski mojster in hišni posestnik v Celju; podpredsednikom č. g. Krančič Ivan, mestni kaplan v Celju; tajnikom Zabukošek Mihael, diurnist v c. kr. cinkarni v Celju; blagajnikom Omladič Jakob, trgovec in hišni posestnik v Celju; odbornikom g. dr. Dečko